

Manifest

Drenthe Van Afval Naar Grondstoffen

Samen op weg naar een Drentse Circulaire (grondstoffen) Economie

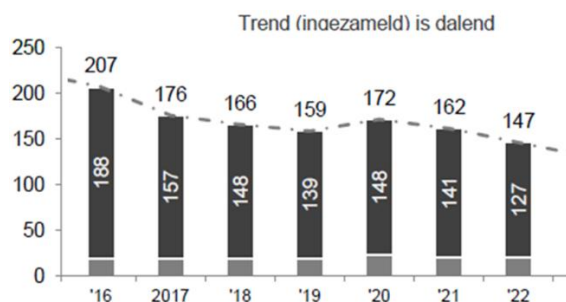
24 april 2023

In aanmerking nemende dat:

- het Rijksbrede programma Nederland Circulair schetst hoe onze economie kan veranderen naar een duurzame, volledig circulaire economie in 2050. Het programma omschrijft wat nodig is om zuiniger en slimmer met grondstoffen, producten en diensten om te gaan. In 2050 is dan geen sprake meer van verspilling van grondstoffen. Tussendoel is 50% circulair in 2030, ten opzichte van het peiljaar 2016;
- het vigerende Uitvoeringsprogramma Van Afval Naar Grondstof Huishoudelijk Afval (VANG-HHA) 2021- 2025 als doel heeft om, in lijn met de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen, de kwaliteit van de ingezamelde huishoudelijke afvalstromen te verhogen en daarmee de recycling te verbeteren;
- de kern van het Uitvoeringsprogramma VANG-HHA is om gemeenten te helpen bij het volbrengen van hun taak in de keten om afval goed te scheiden, te voorkomen dat waardevolle grondstoffen worden verbrand en zo een bijdrage te leveren aan een circulaire economie;
- gemeenten autonoom verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het afvalbeheer binnen hun eigen grondgebied en daarmee de (wettelijke) zorgplicht hebben voor de inzameling, recycling en verwerking van huishoudelijk afval;
- gemeenten tekorten van grondstoffen willen voorkomen, ook met het oog op de komende generaties, en gemeenten elkaar kunnen ondersteunen bij het realiseren van deze gezamenlijke opgave;
- de Drentse gemeenten in 2017 hiertoe een manifest hebben gesloten met afspraken over gezamenlijke en individuele ambities en maatregelen voor verdere reductie van het huishoudelijk restafval en voor meer en beter recyclebare gescheiden grondstoffen;
- tijdens het Symposium Afval en Grondstoffen in een Circulaire Economie van VDG EKM en Markerein op 15 februari 2023 de behaalde resultaten met betrekking tot de in het manifest afgesproken (regionale) maatregelen zijn geëvalueerd;
- uit de evaluatie blijkt dat alle genoemde maatregelen zijn uitgevoerd en in gang zijn gezet en de hoeveelheid huishoudelijk restafval door preventie en meer scheiding van recyclebare grondstoffen is gedaald van gemiddeld ruim 200 kg/inwoner in 2016 tot gemiddeld 147 kg/inwoner in 2022. Zie de grafiek;
- behoefte is aan een nieuw geactualiseerd manifest.

Grafiek 1. Huishoudelijk restafval Drentse gemeenten (gewogen gemiddelde)

Bron: Grondstofmonitor Markerein peiljaar 2022

Donkergrijs= fijn restafval, lichtgrijs = grof huishoudelijk restafval.

De ondertekenaars van dit manifest spreken af:

- zich gezamenlijk te committeren aan de inzet die binnen de eigen gemeente noodzakelijk is om de hoeveelheid huishoudelijk restafval te verminderen en het afvalscheidingspercentage te verbeteren. Met het gezamenlijk doel dat in 2050 geen verspilling van grondstoffen meer plaatsvindt;
- als tussendoel in 2030 50% circulair te zijn ten opzichte van 2016, wat betreft huishoudelijk(e) afval- en grondstoffen. Concreet is dit een gewogen gemiddelde van de Drentse gemeenten van 100 kg huishoudelijk restafval (grof en fijn) per inwoner in 2030;
- zich individueel te committeren aan een eigen route, aanpak of plan en mogelijke (tussen)doelen waarvan een deel is terug te vinden in de paragraaf 'maatregelen' van dit manifest;
- elkaar te motiveren zich blijvend in te zetten voor de realisatie van de uiteindelijke doelen;
- elkaar te ondersteunen door het delen van kennis en ervaringen op het gebied van inzameling en preventie van huishoudelijk afval, via onder andere bijdragen aan kennisplatforms, workshops en de kennisbibliotheek op de website www.VANG-HHA.nl;
- de Drentse samenwerking op het gebied van afval- en grondstoffen van huishoudens in VDG EKM en Markerein waar nodig en waar nuttig te ondersteunen en te benutten. De ambtelijke werkgroep Markerein heeft zich in de afgelopen jaren ontwikkeld van ambtelijk overlegorgaan voor het delen van kennis en ervaringen, tot een volwaardig platform op het gebied van afvalbeheer, contractbeheer duurzaamheid en (beleids)advies. De werkgroep wordt voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter. In 2011 hebben de betrokken wethouders besloten om Markerein formeel als ambtelijk platform te verbinden aan het portefeuillehoudersoverleg VDG Energie, Klimaat en Milieu (EKM) voor wat betreft afvalbeheer onderwerpen. Alle 12 Drentse gemeenten participeren actief.

Aanvullende bepalingen Manifest

- Het Manifest treedt in werking met ingang van de datum van ondertekening en wordt aangegaan voor de duur van 5 jaar, met de mogelijkheid (en ondersteund door een evaluatie) tot verlenging met telkens 5 jaar. De verlenging wordt tussen partijen uiterlijk 1 maand voor afloop van het Manifest schriftelijk overeengekomen.
- Wijzigingen in de algemene bepalingen van dit manifest kunnen slechts met schriftelijke instemming van alle deelnemende gemeenten worden overeengekomen. Mondelinge afspraken missen zonder schriftelijke vastlegging elke geldingskracht.
- Gedurende de looptijd van het Manifest kunnen andere gemeenten toetreden met instemming van de reeds deelnemende gemeenten.
- Gemeenten kunnen ieder afzonderlijk de eigen invulling van maatregelen actualiseren met nieuwe maatregelen zonder dat daar instemming van de reeds deelnemende gemeenten voor vereist is.
- Deelname is (juridisch) niet bindend.

Regionale maatregelen in VDG-EKM en Markerein

De ervaringen met de Drentse intergemeentelijke samenwerking op afval- en grondstoffen van huishoudens zijn positief. Tegelijkertijd is er meer mogelijk, zowel voor de portefeuillehouders (VDG EKM) als ook door het actief inzetten van de ambtelijke werkgroep Markerein.

De volgende (nieuwe) activiteiten worden in de komende periode gezamenlijk regionaal opgepakt:

- Onderzoek naar de mogelijkheden van een regionaal circulair ambachtscentrum of ambachtscentra¹.
- Meer regie op de kwaliteit en duurzaamheid van de be- en verwerking van ingezamelde grondstoffen.
- Meer onderlinge afstemming van het gemeentelijk huishoudelijk afval- en grondstoffenbeleid.
- Regionale communicatiecampagne met intensievere aanhaking van de individuele gemeenten.
- Meer gerichte monitoring van de behaalde prestaties van be- en verwerking met het

¹ Een circulair ambachtscentrum is een locatie of een netwerk waarbij partijen samenwerken aan het verminderen van afvalstromen en het realiseren van hoogwaardig product- en materiaalhergebruik. Daarbij worden de functies van een milieustraat, kringloopwinkel en reparatiewerkplaats gecombineerd, waardoor spullen en materialen langer in gebruik blijven en onnodig storten en verbranden wordt voorkomen.

doel om meer en betere sturing te kunnen geven aan de route van ingezamelde afval- en grondstoffen in de keten, zoals de CO₂-reductie van (gemeentelijk) afvalbeheerbeleid en per ingezamelde recyclebare grondstofstroom de positie op de 10-r ladder in beeld brengen.

- Onderzoek naar mogelijkheden voor (gratis) inzamelen en recyclen van luiers.
- Belangenbehartiging door een actieve rol en ondersteuning van de VNG en NVRD bij de inrichting van Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheid (UPV) op de daar-toe geselecteerde producten en materialen.
- Belangenbehartiging op andere zich aandienende issues op het gebied van afval- en grondstoffen van huishoudens, onder meer door het kenbaar maken van de standpunten richting betrokken partijen².

En de volgende regionale maatregelen worden gecontinueerd:

- Jaarlijkse Grondstoffenmonitor Markerein, de benchmark (huishoudelijk afval) regionaal en per gemeente.
- Uitvoeren van onderzoek naar de samenstelling van huishoudelijk (fijn én grof) restafval en ander grondstoffen zoals PMD en GFT door middel van sorteeranalyses.
- Gezamenlijk verkennen van de mogelijkheden voor acties van de Drentse gemeenten voor meer preventie van afval.
- Het sluiten van be- en verwerkingscontracten voor een doelmatige en duurzame be- en verwerking van ingezamelde afval- en grondstoffen.
- Het verkennen en benutten van de kansen die er zijn om regionale werkgelegenheid te creëren op het gebied van grondstofbewerking.

Deze gezamenlijke activiteiten en doelstellingen op het gebied van afval en grondstoffen worden opgepakt door de ambtelijke werkgroep, waar nodig en mogelijk ondersteund door en in samenwerking met Area Reiniging, en worden gericht bestuurlijk geagendeerd voor het portefeuillehoudersoverleg VDG Energie, Klimaat en Milieu (EKM).

² Voorbeelden uit de afgelopen jaren zijn een pleitnota omtrent de invoering van een statiegeldsysteem voor kleine plastic flesjes en blikjes, standpuntnota omtrent de rol van de gemeenten bij de inzameling, sorteren en recycling van PMD.

Maatregelen per gemeente

Iedere Drentse gemeente beschikt over – of werkt aan – een eigen beleids- of uitvoeringsplan met maatregelen gericht op het bewerkstelligen van de gemeentelijke ambities en doelstellingen op het gebied van huishoudelijk afval en grondstoffen. Het volgende overzicht per gemeente betreft een selectie van maatregelen waartoe reeds is besloten of die op het moment worden overwogen:

Aa en Hunze

- Invoeren containermanagementsysteem met bechippen van de GFT-, PMD- en restafvalcontainer.
- Steekproefsgewijs controle op kwaliteit van PMD.
- Brengen van groenafval op het afvalbrengstation wordt het gehele jaar gratis.
- Invoeren van afzonderlijke inzameling luiers en incontinentiemateriaal (wanneer er zicht is op verwerkingscapaciteit in de regio).
- Intensivering afvalcommunicatie.

Assen

- Ontwikkeling van strategische raadsagenda met betrekking tot het onderwerp afval.

Borger-Odoorn

- Verlaging van de inzamelfrequentie restafval naar 1x in de zes weken in combinatie met overloopcontainers.

Coevorden

- Verkenning invoering van diftar.
- Aanpassingen aan de milieustraten (tevens haalbaarheidsonderzoek naar één centrale milieustraat).
- Bechippen van de GFT-, PMD- en restafvalcontainers.
- Optimalisatie van het OPK-inzamelsysteem.
- Uitbreiding (ondergrondse) containers en sorteerstraten bij hoog- en laagbouw.
- Invoeren van afzonderlijke inzameling luiers en incontinentiemateriaal (wanneer er zicht is op verwerkingscapaciteit in de regio).

Emmen

- Verhogen serviceniveau voor GFT en etensresten.
- Verkenning aanpassing inzamelfrequentie van restafval.
- Optimalisatie van het OPK-inzamelsysteem.
- Afzonderlijke luierverwerking (wanneer er zicht is op verwerkingscapaciteit in de regio).

Hoogeveen

- Uitwerking van een nieuw afvalbeleidsplan op basis van de resultaten van een inwonersraadpleging en kaderstelling door de gemeenteraad.

- Intensivering van de afvalcommunicatie met het oog op de kwaliteit van grondstoffen.
- Introductie van diverse prikkels om de hoeveelheid restafval per inwoner te reduceren.

Meppel

- Plaatsing van GFE-verzamelcontainers en uitgifte van GFE-biobakjes bij hoogbouw.
- Verbeterde facilitering van afvalscheiding bij hoogbouw, onder meer door verstrekking van textielzakken.
- Optimalisatieplan kwaliteit van PMD;
- Optimalisering afvalbrengrstation.
- Opzetten van Circulair Experience Centrum Meppel (ambachtscentrum).
- Per 2024 inzameling van textiel in eigen beheer nemen om meer regie te pakken op de kwaliteit van ingezameld textiel en de dienstverlening te verbeteren.
- Intensivering communicatie ter verbetering van de kwaliteit van ingezamelde grondstofstromen, stimulatie van delen en lenen in circulaire wijken (Meppel Deelt) en preventieve voorlichting. Ook via de Drentse “Geef het Door” campagne.

Midden-Drenthe

- Verkenning invoering van afvalpas.
- Concretisering aanpak zwerfafval.
- Invoering van afvalwijzer app.
- Uitvoering van tevredenheidsonderzoek.
- Verbeteren van de kwaliteit van ingezamelde grondstofstromen.
- Verbetering van registratie en gebruik van data.
- Intensivering communicatie voor betere afvalscheiding.

Noordenveld

- Realisatie van een nieuw Grondstoffencentrum
- Uitbreiding van de dienstverlening via de Afvalkraam (mobiel scheidingsstation)
- Aanleg en oplevering van de laatste milieuparken (met ondergrondse containers voor OPK, glas en PMD en bovengrondse container voor textiel)
- Intensivering van de afvalcommunicatie met het oog op de kwaliteit van de grondstoffen
- Steekproefsgewijs controleren op de kwaliteit van het aangeboden GFT-afval
- Optimalisatie van huidige voorzieningen voor gescheiden afvalinzameling
- Uitzetten van kroonringen voor de inzameling van PMD-zakken

Tynaarlo

- Verkenning OPK-inzameling via minicontainers door professionele inzamelaar in goede afstemming met inzameling door vrijwilligers.
- Verkenning verlaging inzamelfrequentie restafval.
- Aparte luierinzameling via minicontainers.
- Matrasinzameling op milieustraat naar gratis gedeelte.

- Inzameling B-hout op milieustraat naar gratis gedeelte.
- Apart inzamelen van vloerbedekking op de milieustraat.
- Verbetering communicatiecampagne rondom het voorkomen van en scheiden van afval.
- Steekproefsgewijs controle van inhoud van minicontainers.
- Aanstelling van afvalcoach of 'afval boa'.

Westerveld

- Invoering van diftar per 2024.
- Invoering diftar en afvalscheiding bij particuliere recreatiewoningen per 2024.
- Verkenning omgekeerd inzamelen fase 2 (afval wegbrengen naar ondergrondse container).
- Realisatie inzamelpunt van grondstoffen in dorpen (GRIP-wagen ROVA).
- Controle van inhoud van minicontainers.
- Introductie communicatieplan.

De Wolden

- Invoering van diftar voor gebruikers van verzamelcontainers.
- Intensivering afvalcommunicatie met oog op kwaliteit grondstoffen.
- Revitalisering van de klankbordgroep grondstoffen.
- Verkenning mogelijkheden participatie van vrijwilligersorganisaties bij verbetering de kwaliteit grondstoffen.

Aldus overeengekomen en ondertekend